

nit, et missile quodlibet quod manibus Finees occurrit arripiens, cum in ore et animo ejus semper versaretur : *Ubi est charitas*, vasa in quibus frumentum, hordeum, et vinum servabatur, dirupit, et accitis pauperibus vascula eorum implevit, illud semper corde et ore depromens : *Ubi est charitas?* et operis exhibitione contestans. Cujus animi indignitatem vix aliquando ut quod aggregatum erat expendere, mitigare potuerunt, cum *Ubi est charitas*, semper repeteretur, et ipsi incrassati, impinguati, dilatati exprobrarentur. Nec antea cessatum est donec omne illud repositum pauperibus donatum est : et ipse ad Italiam remeans, cum biennio suum a sæculo expectasset excessum, tandem redire compulsus, ante Divionem transiens loca sibi commissa circuibat ; dehinc Fiscannum se contulit, ubi imminente anno Domini 1021 [*leg.* 1031] Incarnationis. Indictione xiv obiit Kaledas Januarii ; ad cujus sepulcrum puerulus decennis a maxima ægritudine sanatus est. *Scrptum hic V. C. Danielis Papebrochii levare liceat, qui in notis ad hunc locum, in Vita sancti Richardi, die 14 Junii Bollandiani pag. 997, se perlibenter disciturum ait, quo in loco Ritualia habeant hanc antiphonam. Cui breviter respondemus hanc hodieque in monasteriis cantari seria v in Cæna Domini ad Mandatum, quo nomine, uti etiam Guillelmi tempore, intelligitur lotio pedum, quæ hac ipsa die non solum in monasteriis, sed etiam in plerisque canonicorum collegiis fieri solet. Habetur autem eadem antiphona in Processionali monastico, et in libellis officii hebdomadæ sanctæ, quibus vulgo non clerici modo, sed et quique fideles hac hebdomada utuntur. Jam preferenda est Benedicti papæ epistola.*

28. BENEDICTUS episcopus servus servorum Dei,

A WILLELMO venerabili abbati et in Christo filio dilecto, salutem sempiternam cum benedictione Apostolica. Audita vigilantia studii tui qua invigilas super filios commissos tibi, referimus gratias Deo omnipotenti. Denique comperimus te jamdiu laborare creberrimis tuorum hostium incursibus, et pene jam destitutam Ecclesiam tuam a diripientibus et infortuniis tuis, quæ forinsecus pateris condolemus ; namque pro longanimitate patientiæ quæ huc usque exhibuisti adversariis ecclesiæ tuæ decet nos gaudere, et bonitatem tuam laudare. Cæterum sufficiat hactenus hanc patientiam ita exhibuisse ut impune ad nihilum redigantur res ecclesiæ penitus, et præ penuria inopiæ labefactetur ordo religionis monasticæ, quæ inibi sub te dignoscitur præpollere.

B Habes tecum filium nostrum Benignum episcopum gratias Deo effectum monachum, quem admonemus honeste et religiose conversari, professionem obedientiæ moribus et opere attendere ; in qua vocatione vocatus est, in ipsa permanere ; deinde illi jubemus cum omni imperio, ut inimicos sancti martyris Benigni insequatur omni justitiæ zelo ac cum divina auctoritate feriat eos anathemate, tibi etiam præcipimus ne absistas ei in hoc, sed sicut illi auctoritatem pervasores tuos ferendi concedimus, jubemus et imperamus ; ita tibi per veram obedientiam mandamus ne impedias illum nec prohibeas quin ipsos malefactores Domini verbi gladio cocceat, ac sic bene roboretur nostra auctoritas ; et quos namque ille ligaverit, apostolica et nostra auctoritate sint ligati, et quos absolverit sint nostra pariter absolute absolvi. Damus etiam illi potestatem inordinandi, cumque juste postulatus fuerit in sancta Ecclesia ordinare, verumtamen te jubente.

SANCTI GUILLELMI

ABBATIS S. BENIGNI

EPISTOLÆ DUÆ AD JOANNEM PAPAM XIX.

(Vide infra in JOANNE XIX.)

SANCTI GUILLELMI

ABBATIS S. BENIGNI

EPISTOLA AD ODILONEM CLUNIACENSEM ABBATEM.

De obitu Willemi Burgundiæ comitis ; de morte Richardi Normannorum comitis, et de rebus maxime ad Vizeliacense cænobium pertinentibus.

mus; exterius vero quibusdam infortuniis graviter A fatigamur. Audistis jam, ut credimus, rebus humanis excessisse comitem Willelmum, et apud Divionem sepultum. De obitu comitis Richardi missum non habuimus, nec aliquid didicimus, nisi quantum a dicentibus audivimus. Præter ea innotescimus paternitati vestræ quod monasterium Viziliacense, agente Landrico comite, monachis ejusdem loci cum abbate turpiter ejectis, dominus Oddo suscepit sine consultu episcopi Augustodunensis. Hac de causa in tanta ira contra vos et nos locumque nostrum concitatus est, ut non solum mala quæ per se suosque poterit minatur nobis irrogare, monasterium videlicet Magabrense auferendo, et omnia altaria quæ in suo episcopatu habemus, excommunicando; sed et omnes, quotquot potest, episcopos, clericos, laicos, B cujuscumque ordinis aut dignitatis, in nostras inimicitias commovendo. Excommunicavit etiam nostræ congregationis fratres, ut nullus jam dicto loco inhabitet, ecclesiamque ingrediatur, vel aliquod divinum obsequium in ea celebrare præsumat. Ipsi vere, fidentes apostolicis privilegiis quibus libertas ejusdem loci ab antecessoribus provisa est, pro nihilo ejus sententiam computaverunt, et nihil de interdicitis dimittere curaverunt; sed litteras hac de causa ab eo directas despectui habentes, in terram

pedibus conculcandas projecerunt. Unde non solum ipse majori ira accensus est, sed et apud omnes longe lateque hæc audientes grandis calumnia contra nos orta est. Universi enim qui hæc audierunt, non solum inimici, sed et qui ante videbantur amici, illius injustitiam contra nos auctorizant, nosque iuauditæ præsumptionis et etiam apud sæculares horrendæ cupiditatis inculpant, dicentes non licere qualemcumque abbatem a proprio honore qualibet ex causa amovere sine canonica examinatione et iudicio episcopi ad cuius diocesim noscitur pertinere. Hæc et ejusmodi quamplura non modo ab æmulis, verum et a consentaneis audientes, et ab episcopo vinculo anathematis quo factus egaverat, ut absolveret, nullo modo antequam relicto loco cum suis omnibus ad vos reverterentur, impetrare valentes, aliud consilium salubrius invenire nequivimus, præter quod ex vestra parte eis mandavimus ut ad vos revertantur quantocius, ne aliquis periculo excommunicationis subiaceat subita morte præventus. Hæc vero an comes Landricus permittat, vel ipsi velint facere, nobis manet incertum. Quæ cuncta vobis intimare curavimus, cupientes vestram voluntatem et jussionem de his omnibus littera vestra cognoscere quantocius. Valete.

SANCTI GUILLELMI

ABBATIS S. BENIGNI

PRIVILEGIUM PRO MONASTERO FRUCTUARIENSI.

(MABILL. *Acta SS. Bened. Sæc. VI, pag. 347.*)

In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis. Notum C fieri volumus fratribus nostris, tam præsentibus quam futuris, et omnibus sanctæ Ecclesiæ filiis, cujuscunque ordinis, honoris et dignitatis, quod monasterium noviter constructum in loco qui Fructuaria antiquo nuncupatur vocabulo, liberrimum atque absolutissimum consistat ab omni subjectione debita cuique diocesi vel monasterio, cujus rei causas exponere et manifestare curamus, ne cuiquam subrepat malæ et inconsideratæ occasionis tumultus. Quidam frater noster carnali germanitate, Godefredus nomine, cum esset sub habitu sæculari, et libere degeret in paterna hæreditate, elegit funditus sæculum relinquere, et post Deum ire. Denique expetens sanctum Divionense cænobium, illuc, volente Deo, suscepit habitum monasticum. Verum omnes fratres ejusdem loci, qui præsentibus fuerunt, D

secutus est fratrem suum in prætitulato Divionensi monasterio. Denique Robertus, qui solus ex fratribus suis remansit laicus, inter cætera suæ possessionis dona, ipse, et prædictus frater ejus Nitardus, quæ Domino contulerunt ad construendum monasterium specialiter locum, Fructuaria dictum, ita ut possidebant quietum et solidum Gontardo venerabili viro Taurinensi archidiacono tradiderunt, ut inde faceret legale testamentum, quod appellatur Judicatus [*al. Indicatus*]. Quod et factum est eo rationis tenore ut, postquam præfatorum fratrum possessio transiret in Domini possessionem, nullo modo primam et antiquam perderet libertatis dignitatem. Ergo quoniam de hæreditate nostrorum carnalium antecessorum fiebat hæres Christus per prædictorum duorum nostrorum germanorum manus; tandem sicut inceptum est justo voto, ita decenter expletum est